

Kokemuksia seutuyhteistyöstä ja näkemyksiä tulevaisuuden yhteistyöstä

Hyvät kollegat, arvoisat seutufoorumilaiset, Hyvät naiset ja herrat,

Reilu kymmenen vuotta sitten seutuyhteistyötä lähdettiin kehittämään voimakkaasti. Ennen Tampereen seudun kuntayhtymän perustamista päättäjien kuntafoorumissa yhteistyön laatua ja menetelmiä arvioitiin kouluarvosanoin tasolle seitsemän eli tyydyttäväksi. Seutuyhteistyötä kuvattiin epäluottamukselliseksi ja yhteistyöfoorumeita liian vähäisiksi. Tuon jälkeen käärittiin selkeästi hihat ja aloitettiin seutuyhteistyön perusrakentaminen.

Yhteistyö vaatii kehittyäkseen aikaa, yhteistä toimintaa ja myös rohkeutta uskaltautua yhteistyöhön. Yhteistyö edellyttää luottamuksen rakentamista, sen tietoista rakennuttamista ja ylläpitämistä yhteisesti sovittujen pelisääntöjen ja linjausten mukaisesti. Luottamuksen perustana ovat luonnollisesti yhteiset perusarvot, yhteinen strategia ja visio tulevasta. Luonnollisesti nämä eivät ole täysin ristiriidattomia ja eivätkä aina yhdensuuntaisia, kuten olemme viime aikoina havainneet, mutta näkemys yhteisestä seudullisesta hyvästä usein jalostuu ja kirkastuu yhteisen matkan varrella. Keskustelu, ajan ottaminen ja uudelleen keskustelu ja erilaisten vaihtoehtojen hapettaminen yhdessä usein auttavat.

Minun arvioni mukaan tällä kaupunkiseudulla on yhteistyö juuri näin rakentunutta. Nykyisen seutuyhteistyön yhtenä merkittävänä selittävänä tekijänä on Rauno Saaren johdolla toteutettu selvitystyö seutukaupungin luomisesta. Seudun koko luottamushenkilöjoukko, erityisesti valtuustojen ja hallitusten edustajat saivat, tai toisten kokemusten perusteella joutuivat, työskentelemään määrätietoisella ja tavoitteellisella otteella vapaaehtoisen selvitystyön onnistumiseksi. Vapaaehtoinen seutuselvitys onnistui hyvin ja lopputulos oli rikas. Työote oli osallistava, vaikkakin ajoittain kriittinen ja epäilevä, mikä on ymmärrettävä peruspolitiikan ja peruspäättäjän lähtökohta valmisteltaviin asioihin. Lähihistoriaamme tuntien ja muistaen seutukaupungin toimeenpano jäi odottamaan maamme hallituksen sote-ratkaisuja ja muita keskeisiä hallituksen uudistamislinjauksia. Kehyskuntien yhteiset ponnistelut vaikuttamalla erityisesti sote- rahoitusmallien ja sote- alueiden päätöksentekoon tuotti selkeitä tuloksia. Mikä on parempi mittari seutuyhteistyön onnistumiselle kuin konkreettiset, yhteiset teot?! Näillä perusteilla ja esimerkeillä uskallan korottaa yli kymmenen vuotta vanhaa kouluarvosanaa jopa hyvään. Selkeitä määrällisiä kriteereitä arvioinnille ei ole annettu, joten intuitioni ja kokemukseni perusteella arvioin seutuyhteistyön ainakin kahdeksikon arvoiseksi.

Arvosanaa voi korottaa myös sillä perusteella, että kokemukset sanelupolitiikan käytöstä ovat selkeästi vähentyneet ja seudulla toteutetaan aidosti osallistavaa yhteistyötä asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa. Seutuyhteistyön monikerroksellisuus on kuitenkin haastavaa ja ajoittain turhauttavaa. Ylöjärvellä kaupunginhallitus on hyvin tietoinen seutuhallituksessa käsiteltävistä asioista, sillä meille on muodostunut tämän hallituskauden aikana tavaksi tiedottaa valmisteltavista ja päätettävistä seutuasioista avoimesti. Hallitukselle kerrotaan sekä kuntajohtajien kokouksessa että seutuhallituksessa käsitellyistä asioista. Edelleen on työllistävää ja haastavaa seurata sekä seutuhallituksen että maakuntahallituksen risteileviä, uskallan väittää jopa epäloogista ja ristiriitaista valmistelua ja päätöskiemuroita. Tästä lienee hyvänä esimerkkinä valmisteilla oleva maakuntakaava ja olemassa oleva seudullinen rakennesuunnitelma. Onko meillä

oikeasti ja edelleen resursseja näin hyvin, että voimme lähes samoja asioita, lähes samasta näkökulmasta, lähes samaan aikaan valmistellaan eri foorumeilla.

Kokemukseni perusteella seutuyhteistyönä tapahtuvat asiat ovat varmasti hyvin seudun hallitusjäsenien tiedossa ja hallussakin, mutta valtuustojen päättäjät ovat erilaisessa asemassa. Tiedon avointa jakamista on tuntuvasti lisätty aina valtuustolle asti, mutta monien päättäjien henkilökohtaiset resurssit ja intressitkin vaikuttavat asioiden perehtymisen asteeseen. Yhteistyössä ja yhteistyönfoorumeissa on aina kehittämisen varaa, mutta osallistamisellakin on selkeä saturaatiopiste minkä ylittäminen ei tuota lisäarvoa asioiden valmisteluun ja päätöksentekoon. Tarkoitan tällä sitä, että kaikki eivät voi aina osallistua päätöksenteon valmisteluun seutuasioissakaan eikä se johda kuitenkaan demokraattisen päätöksenteon polkemiseen.

Tulevat itsehallintoalueet tuovat uudelleen suuntautumisen vaihetta myös seutuyhteistyöhön. Se asettaa omat haasteensa elinvoimaiselle seutuyhteistyölle. Uhkakuvat päätösvallan murenemisesta saattavat olla aiheellisia, mutta uskallan väittää asioiden selkeytymisen kautta, että päätöksenteon asteiden kirkastuvan ja selkeytyvän. Odottavan aika tuntuu pitkältä, useat uudistukset seisovat ja odottavat, tässä hetkessä. Seudullisten suurien yhteistyöhankkeiden on kuljettava eteenpäin elinvoimaisuuden synnyttämiseksi ja ylläpitämiseksi, joten saumatonta yhteistyötä ja sen rakentamista ei todellakaan ole vara unohtaa uudelleen asemoituvassa peruskunta – seutukunta – itsehallintoalue päätöksenteon portaissa.

Yhteistyön kehittämistä voisi tarkastella seuraavien kysymysten kautta:

Miten kuntajohtajien seudullisiin kokouksiin saadaan syötteitä yhä enemmän myös luottamushenkilöiltä?

Voisiko seudun toimialalautakuntien puheenjohtajayhteistyötä käynnistää?
Voisiko toimialalautakuntien seudullisia seminaareja ja yhteisiä koulutuksia käynnistää tuomaan uusia yhteistyötapoja kaupunkiseudulle?

Voiko isäntäkuntien lautakuntatyötä kehittää teemakokonaisuuksien ympärille, jäsenkuntien edustajien

Rehellisenroheen puheenvuoron jälkeen voin todeta, että lyhyen kaupunginhallituksen ja seutuyhteistyökokemukseni perusteella, kaikki mitä sanoin oli ehkä liian kaunistelematonta ja siksi niin totta.

Kiitos!